

Aan :
de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland
Postbus 3007 2001 DA Haarlem
Per mail: post@noord-holland.nl
CC De leden van de Gemeenteraad Wijdmeren
CC College Gemeente Wijdmeren
Rading 1 1231 KB Loosdrecht
Per mail: griffier@wijdmeren.nl

Betreft: Democratische Verantwoording in gemeente Wijdmeren

24 maart 2025

OPEN BRIEF

Geachte dames en heren,

Het uitgangspunt van de landelijke overheid is dat gemeentelijke herindelingen bij voorkeur van onderop tot stand komen. Dat betekent dat gemeenten zelf besluiten tot een herindeling. De overheid heeft daartoe algemene beoordelingscriteria opgesteld, waaronder het bestaan van draagvlak: *'Het streven van gemeenten en provincies moet zijn gericht op herindelingen die op een zo groot mogelijk draagvlak kunnen rekenen'*.

Democratische verantwoording

Raadsleden worden gekozen op basis van een verkiezingsprogramma. Bij de gemeenteraad verkiezingen Wijdmeren in 2022 konden de inwoners kiezen uit zeven politieke partijen. Van deze zeven had alleen PvdA/ GroenLinks zich in haar verkiezingsprogramma uitgesproken voor een schaalvergroting van de gemeente. De partij kreeg 10 % van de uitgebrachte stemmen. Als leden van de gemeenteraad een initiatief tot opheffen van een gemeente nemen, zonder mandaat van de kiezers doordat zij dat niet in een verkiezingsprogramma hebben opgenomen, beschikken zij over het gemeentelijk instrument het Initiatief voorstel. Ik heb geconstateerd dat het initiatief voorstel van de raad om te komen tot een vrijwillige fusie, niet volgens de wettelijke kaders is verlopen. Procedurele onzorgvuldigheden in zake de fusieplannen heb ik bij herhaling aangekaart bij de gemeenteraad van Wijdmeren (brieven dd 8-7-2023, 24-9-2023, 7-2-2024, 10-6-2024, en 7-7-2024). De leden van de raad hebben de inhoud niet weerlegd.

Beoordeling zienswijzen fusie Wijdmeren- Hilversum

Er wordt ingegaan op democratische legitimiteit van de herindeling.

Is het besluit over de herindeling democratisch verantwoord? De colleges stellen dat de herindeling democratisch is, omdat de gemeenteraden die de besluiten nemen, op legitieme wijze gekozen zijn. De gemeenten volgen de wettelijke vereisten van de Wet Arhi. Een referendum is niet nodig, omdat de gekozen volksvertegenwoordigers besluiten nemen.

De vraag is of het loutere feit dat gemeenteraad leden gekozen zijn, zonder in het verkiezingsprogramma te vermelden dat zij voorstander zijn van het opheffen van de gemeente, daarover een besluit kunnen nemen. En dat zij zich kunnen verschuilen achter de wet Arhi. Zonder het in acht nemen van de wettelijke kaders van het Initiatiefvoorstel RV/1713/230501/EH 'Voorgenomen besluit Toekomstperspectief 2026 gemeente Wijdmeren – bestuurlijke vormgeving', waarmee het traject vrijwillige fusie gestart is. De wet Arhi beschrijft immers niet hoe een gemeenteraad, zonder mandaat van kiezers, een gemeentelijke herindeling kan initiëren anders dan gebruik te maken van (eigen) gemeentelijke wet- en regelgeving.

In de reactie van het college op deze zienswijze wordt gesteld dat de gemeenten de wettelijke voorschriften uit de wet Arhi nauwgezet volgen. Het bijlagen boek bijlage 2 a¹ bevat een opsomming van commissie vergaderingen gemeenteraad van Wijdmeren met mogelijkheid tot inspreken,

consultaties, etc. Echter het blijft bij een opsomming van bezigheden zonder inhoudelijk aan te geven of en waarom de gemeenteraad op draagvlak kan rekenen. De negatieve reacties, die wijzen op een gebrek aan draagvlak, worden genegeerd.

Effect gemeentelijke herindelingen

In een artikel 'Gemeentelijke herindeling schaadt lokale en nationale democratie', gepubliceerd 8 maart 2021² stellen onderzoekers de vraag of herindelingen, en de decentralisaties die daarvoor een drijvende kracht vormen, wel zo wenselijk zijn. Als het doel van decentralisaties meer lokaal maatwerk is, maar het resultaat grotere gemeenten met minder democratische participatie is, wat levert dit dan op?' Citaat : *Gemeentelijke herindelingen verlagen de opkomst bij gemeenteraads- en Tweede Kamerverkiezingen. Dit effect is structureel: vijf verkiezingen na herindeling is het effect nog niet verminderd. Door schaalvergroting verwatert de invloed van een individuele stem, maar dat kan deze uitkomst niet verklaren. Uit een nadere analyse blijkt dat de meest waarschijnlijke oorzaken liggen bij een door herindeling veroorzaakte verzwakking van sociale normen en vergroting van de afstand tussen burger en politiek. Dit roept de vraag op of het beleid de gestelde doelen wel bereikt.*

Overwegende dat:

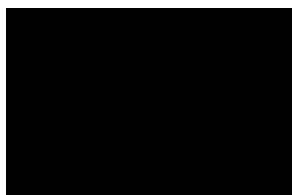
- 90% van de inwoners van Wijdmeren, die in 2022 stemden voor leden van de gemeenteraad, de raadsleden geen mandaat hebben gegeven voor het opheffen van de gemeente Wijdmeren,
- Bij het nemen van het initiatief voor een vrijwillige fusie door de leden van de gemeenteraad de gemeentelijke wettelijke kaders niet in acht genomen zijn,
- Een draagvlak van inwoners van Wijdmeren voor een fusie met gemeente Hilversum niet is aangetoond.

is het rechtvaardig vooralsnog een ambtelijke fusie in gang te zetten ter versterking van de bestuurskracht voor zover noodzakelijk.

En de beslissing tot een democratisch verantwoorde bestuurlijke fusie uit te stellen tot na de gemeenteraad verkiezingen maart 2026.

Graag ontvang ik een reactie.

Met vriendelijke groet,

- 1) https://wijdmeren.raadsinformatie.nl/document/15195108/1/Bijlage+2+Bijlagenboek+A?connection_type=1&connection_id=9120321
- 2) <https://www.mejudice.nl/artikelen/detail/gemeentelijke-herindeling-schaadt-lokale-en-nationale-democratie>

Afz:

